

1. Verantwoording en controle

Elk jaar moet de Gemeenteraad¹ besluiten of ze kan instemmen met het door het College gevoerde financiële bestuur in het afgelopen jaar. Het College legt hierover verantwoording af in het jaarverslag. Over 2004 betrof het een raadsbesluit van € 4,6 miljard. De Rotterdamse Raad laat dit besluit voorbereiden door de Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR). Tevens heeft zij een extern accountant, te weten KPMG, aangesteld² om de accountantscontrole uit te voeren op een onderdeel van het jaarverslag: de financiële verantwoording.

Al bij de instelling van de Rekenkamer in 1998 had de Raad de Rekenkamer de taak toebedeeld om de Accountantsdienst Rotterdam (ADR) te reviewen. De Rekenkamer heeft hier invulling aan gegeven in haar rapport 'Organisatie en werkwijze Accountantsdienst Rotterdam'. Sinds 2003 staan de taken en bevoegdheden van rekenkamer(commissie)s in de Gemeentewet³. De Rekenkamer heeft als taak om het 'door het gemeentebestuur gevoerde bestuur' te onderzoeken. Tot de bevoegdheden van de Rekenkamer behoort het zelfstandig selecteren van de onderwerpen van onderzoek. De Rekenkamer heeft besloten om een onderzoek in te stellen naar de controle op en de verslaglegging over het, door het College gevoerde, financieel bestuur in 2005. Daarmee wordt, evenals vorig jaar, het verzoek van de Raad ingewilligd om 'jaarlijks een rapport van oordeel en aanbeveling te schrijven bij het jaarverslag'⁴.

In mei 2006 zal het College de dienstverslagen 2005 en het jaarverslag 2005 van de Gemeente Rotterdam presenteren met hierin opgenomen de financiële verantwoordingen. De Rekenkamer houdt hierbij toezicht op de accountantscontrole op de financiële verantwoordingen. De Rekenkamer verricht tevens, met behulp van de controle-resultaten, een inventarisatie van bestuurlijk relevante bevindingen in de jaarverslagen. De Rekenkamer verricht tenslotte onderzoek naar de kwaliteit van het gemeentelijk jaarverslag. Dit onderzoek krijgt zijn beslag in het rapport bij het jaarverslag 2005.

Bij de totstandkoming van het jaarverslag komen een groot aantal rapportages naar voren. Het onderzoek van de Rekenkamer omvat mede een inventarisatie van de bestuurlijk relevante bevindingen uit deze rapportages. Het verband tussen deze rapportages en het rapport van de Rekenkamer is in figuur 1.1 uiteengezet.

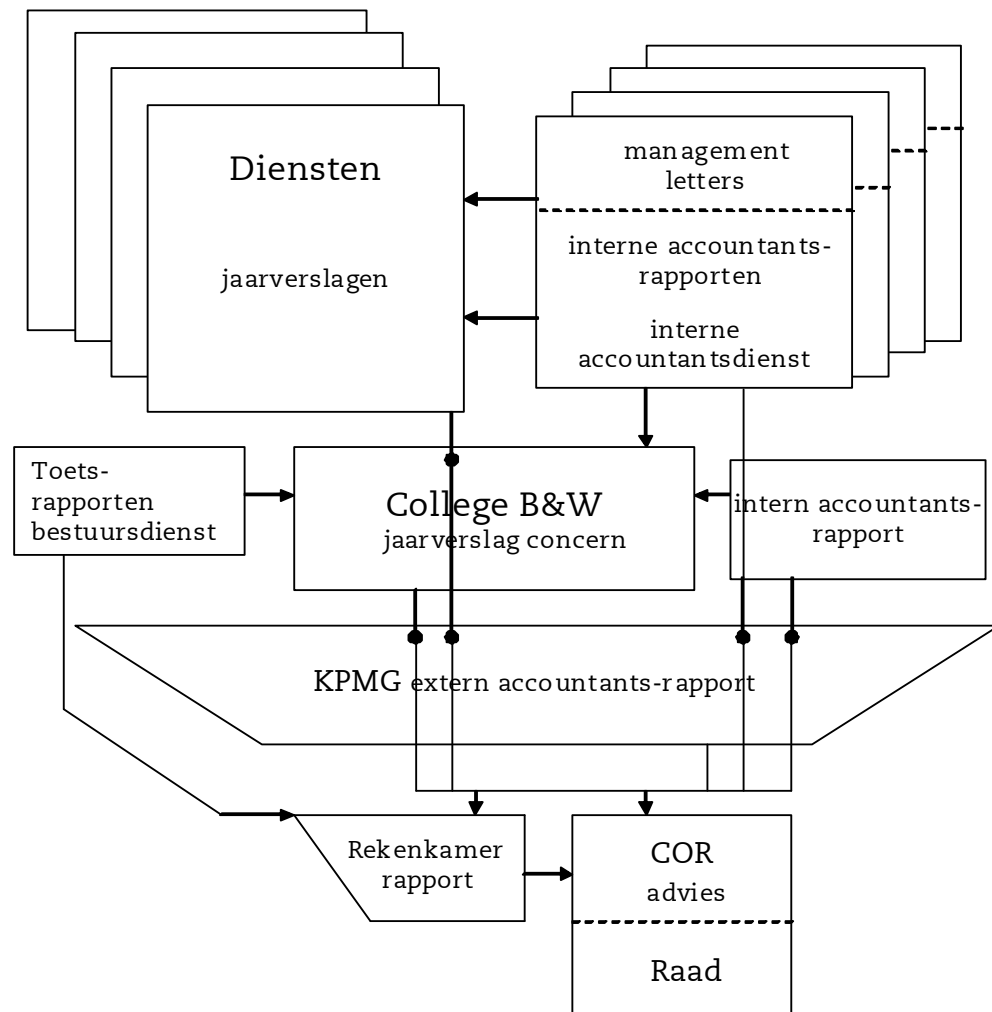
¹ Op grond van artikel 198 van de Gemeentewet (Gw)

² Op grond van artikel 213 lid 2 Gw

³ Hoofdstukken IVa en XIa Gw

⁴ Motie Reijkersz 2003-1550, 18 december 2003

Figuur 1.1 rapportages bij de verantwoording 2005

2. Onderzoekskader

onderzoeksdoelstelling

Het onderzoek van de Rekenkamer heeft als doel om:

- a. een beoordeling van de uitgevoerde accountantscontrole te geven.
- b. Het inventariseren en beoordelen van bestuurlijk relevante bevindingen uit de jaarverslagen 2005 en de controle daarop.

Onderzoeksopzet 'Elke euro telt, rapport bij het jaarverslag 2005'

probleemstelling en onderzoeksvragen

De probleemstelling luidt als volgt:

- a. is de accountantscontrole ingericht en uitgevoerd conform de daaraan te stellen eisen?*
- b. welke feiten met betrekking tot de financiële verantwoording 2005 en de jaarverslagen van de diensten en het concern hebben zich voorgedaan en zijn van bestuurlijke relevantie voor de Raad?*

Voor de uitwerking van de probleemstelling zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- 1. a. Is de door de Raad gegeven opdracht aan KPMG conform uitgevoerd?*
b. Voldoet de accountantscontrole naar de rechtmatigheid en getrouwheid van de financiële verantwoording aan de in wet- en regelgeving gestelde eisen?
c. Voldoet het onderzoek naar de ordelijkheid en controleerbaarheid van het financieel beheer van de diensten aan de in wet- en regelgeving eisen?
- 2. Welke bestuurlijk relevante bevindingen zijn in de jaarverslagen inclusief de financiële verantwoording en de controle daarop naar voren gekomen met betrekking tot:*
a. de getrouwheid en rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties?
b. het ordelijk en controleerbaar financieel beheer?
- 3. In welke mate voldoet het jaarverslag aan de daaraan te stellen kwaliteitseisen?*

3. Onderzoeksaanpak

opzet

Het eerste deel van het onderzoek bevat een toets of de accountantscontrole adequaat functioneert c.q. voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Dit deel van het onderzoek heeft de vorm van een kwaliteitsreview op de interne (ASR) en externe accountantscontrole (KPMG). Het tweede deel van het onderzoek bevat een rapportage over de bestuurlijk relevante bevindingen. Hiertoe onderzoekt de Rekenkamer de documenten zoals onderstaand opgesomd. Het derde deel van het onderzoek bevat een onderzoek naar de kwaliteit van het jaarverslag.

documentenonderzoek

Ten behoeve van het onderzoek zullen verschillende documenten geraadpleegd worden, waaronder:

- Controleaanpak, risicoanalyses en planningsdocumenten accountantscontrole;
- Beschrijvingen van beheersingsmaatregelen;
- Lijst met uit de controle gebleken tekortkomingen in interne beheersingsmaatregelen;
- Rapportage follow-up aanbevelingen;
- Lijst controleverschillen naar aanleiding van de controle;
- overige relevante ambtelijke en niet-ambtelijke stukken als rapportages ASR en P&C-circulaires;
- visie op rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole 2005;
- overzicht specifieke onderzoeksthema's verantwoording 2005;
- begroting 2005 en bestuursrapportages 2005;
- jaarverslagen 2005 van de diensten en het concern;

Onderzoeksopzet 'Elke euro telt, rapport bij het jaarverslag 2005'

- (interne) accountantsrapporten en managementletters uitgebracht door de ASR;
- Accountantsrapport en managementletter van de extern accountant.
- toetsrapporten van de Bestuursdienst;
- 'Retraitemap 2005'.

interviews

De Rekenkamer zal gesprekken met ambtelijk betrokkenen en de externe accountant voeren ter aanvulling op het documentenonderzoek. Indien nodig zullen ook interviews worden gehouden met een of meer (voormalig) leden van het College, betrokken hoofden van dienst en/of derden.

4. Organisatie, planning en procedure van het onderzoek

organisatie

Het onderzoek zal worden uitgevoerd door de volgende personen:

- de heer P.J. Verheij;
- de heer. B. van Gaalen (extern)
- de heer drs. J. van den Berg CPA CIA (teamleider).

planning en procedure

De uitvoering van het onderzoek start maart 2006. De bevindingen, conclusies en aanbevelingen zullen in een conceptrapport worden vastgelegd. Dit conceptrapport zal wederhoor worden gebracht. De Rekenkamer zal het College, betrokken diensten en extern accountant in de gelegenheid stellen op het conceptrapport te reageren. De reacties zullen in een definitief rapport worden opgenomen en worden voorzien van een nawoord, waarna het rapport aan de Gemeenteraad zal worden aangeboden. Deze aanbieding staat gepland voor begin juni 2006.